

Pere Estelrich i Masuti

A Lucerna (una de les ciutats que més viu i sent la Música) ha mort aquest estiu que ja enterram (concretament l'1 d'agost) un dels noms propis de la música actual: Rafael Kubelik. Director emblemàtic i chef irrepertible, Kubelik era un dels hereus de l'antiga escola de direcció d'orquestra, l'escola que reuneix noms de la categoria de l'espanyol Argenta, Markevich, Karajan, Bernstein, Ormandy i Solti (des d'ara l'únic representant que ens queda). Mai no vaig veure Kubelik en directe. No en vaig tenir ocasió, és cert. Però sí que n'he escoltada molta de Música enregistrada per ell, així com he vist també filmacions de concerts seus. Tot un grapat d'enregistraments històrics ens faran recordar la figura de l'insigne músic: les obres de Mendelssohn,

Dvorak, un famosíssim i imprescindible "Oberón" amb Plácido Domingo i Birgit Nilsson o un esplèndid "Lohengrin" (el de referència?) amb Gundula Janowitz (per cert que ben prest la tendrem aquí cantant al costat de la simfònica un programa Wagner). Encara no reposats per la notícia ens arriba la de la mort d'un altre dels grans mestres: Sergiu Celibidache, el cèlebre director romanès, seriós com pocs amb la feina i exigent com ningú amb el so orquestral. Amant de la Música en viu a la vegada que crític absolut dels enregistraments, Celibidache formà ell sol una escola, la de l'heterodòxia. Afortunadament d'ell ens queden també els enregistraments...pirates. Sí, les gravacions aconseguides a través de la ràdio i els assajos sense públic ja que mai no va

consentir entrar dins un estudi tot plagat de fils i aparells tècnics. Tant Kubelik com Celibidache són personatges relacionats amb el cinema. Si bé és cert que no apareixen a pel·lícules en el sentit estricte del mot, sí que d'ells existeixen versions filmades d'òperes dirigides per ells, òperes i concerts amb públic. Aquests films podrien servir com a material a les escoles de Música. És un autèntic goig comprovar com el director és una figura clau a l'hora d'interpretar una partitura. Ho veim clar en els concerts filmats al viu: les entrades, les senyes amb la batuta o simplement amb els ulls, les expressions amb les mans... tot es veu millor a la pantalla. Seria bo, doncs, difondre més aquests documents, material indiscutiblement vàlid per entendre i aprendre. ♦

Kubelik i Celebidache com a exemples

L'escenari de llauna

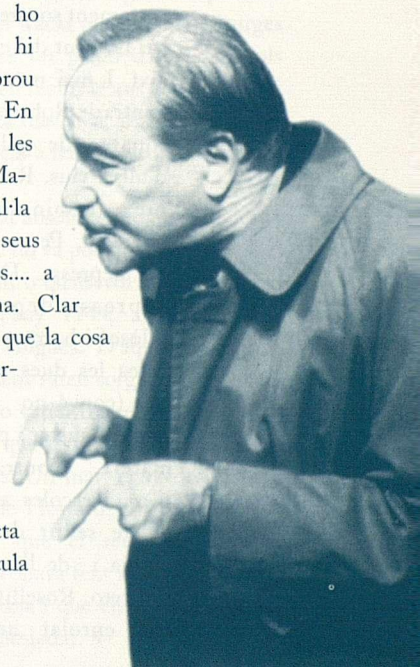
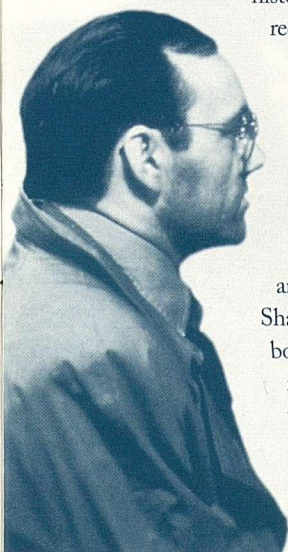
Francesc M. Rotger

Fa cent anys, més o manco, que els autors teatrals poden fer una altra cosa: poden escriure guions de cinema. El cinema sempre a la recerca de bones històries (el primer que necessites per a fer una bona pel·lícula és una bona història; ho va dir Hitchcock, si no ho record malament), les ha trobades a totes les expressions de literatura, des de la crònica de succeïts fins al conte més breu; però també a l'escriptura dramàtica, i n'és un bon exemple el dramaturg nord-americà Tennessee Williams, traslladat a la pantalla una i altra vegada, amb resultats desiguals; o el mateix Shakespeare. Es necessari dir que, de bon començament, els autors teatrals miraren el cinema amb desconfiança i una mica de menyspreu, que és com són mirats sempre els germans petits. I, en canvi, dos grans escriptors dramàtics espanyols de principis d'aquest segle,

Federico Garcia Lorca i Enrique Jardiel Poncela, el varen contemplar amb passió: Lorca fins i tot escrigué la peça curta "El paseo de Buster Keaton" i Jardiel viatjà a Hollywood, per a redactar les versions en castellà dels llargmetratges que llavors es rodaven.

Ara fa poc, "Perversitats sexuals a Xicago", de David Mamet, ha arribat als escenaris de Palma, a càrrec de la Companyia del Simi (Centre Dramàtic Di Marco). I qui és aquest David Mamet? Idò el guionista de "Los intocables d'Elliot Ness", "Glengarry Glenn Ross" o "Hoffa", pos per cas. Els autors teatrals han après a escriure cinema en el darrer segle i Mamet no és tan sols un dels dramaturgs contemporanis més significatius de Nord-amèrica, sinó també un dels guionistes més intel·ligents i incissius de la indústria del cinema dels Estats Units. Però no es possible beure de dues fonts sense barrejar els sabors. Les "Perversitats", sí, són teatre; però les esce-

nes es tallen ben igual que que si fossin seqüències, amb un ritme que, si ens sembla cinematogràfic és perquè ho és. No hi havia prou amb això. En una de les escenes, Mamet instal·la dos dels seus personatges... a un cinema. Clar que, com que la cosa va de perversitats i sexuals a més a més, els projecta una pel·lícula "X". ♦

- No l'has de casar mai! Això decepcionarà moltes dones.
Eve (Claudet Colbert) a Jacques (Francis Leder) a Mitjanit de Mitchell Leisen.